

Aşağıdaki soruların **Ticaret Bakanı Ömer BOLAT** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

İsrail'in yaklaşık 8 aydan beri Filistin'e yönelik sistematik saldırıları planlı bir katliam şeklinde devam etmektedir. Son olarak da Filistin'in Refah kentine yapılan İsrail saldırılarında bir gün içinde onlarca Filistinlinin hayatını kaybettiği basına yansımız durumdadır. İsrail'in soykırıma dönüşen saldırılarını sürdürebilmesinde, çeşitli ülkelerden İsrail ile yapılan ticaretin önemli bir etkisi olduğu kuşkusuzdur.

Bu kapsamda Türkiye'nin de İsrail'e yaptığı ihracat sıklıkla gündeme gelmiş, bu konuyla ilgili haberler yerli ve yabancı basın organlarında yer almıştır. Türkiye ile İsrail arasındaki ticaretin sürdürülmesi haklı tepkilere yol açmıştır.

Kamuoyunun yoğun baskısı üzerine Ticaret Bakanlığı geri adım atmış ve 9 Nisan 2024 tarihinde yaptığı duyuruyla, 54 kalem ürünün İsrail'e ihracatına 9 Nisan 2024 tarihi itibarıyla kısıtlama getirildiğini duyurmuştu. Ancak kısıtlamanın niteliği, nasıl ve hangi oranda uygulanacağı, sürecin hangi kurumlar tarafından ne şekilde takip edileceğine dair bir bilgi kamuoyu ile paylaşılmamıştır. Bu kısıtlama kararıyla ilgili Ticaret Bakanı Ömer BOLAT'ın yanıtlaması istemiyle 19.04.2024 tarihinde TBMM Başkanlığına vermiş olduğum soru önergesine ise yanıtlama süresi geçtiği halde bugüne kadar herhangi bir yanıt verilmemiştir.

54 kalem ürünün ihracına dönük kısıtlama kararının yetersiz ve uygulama-denetleme açısından belirsizlikler içerdiği yönündeki yoğun eleştiriler devam etmiş ve Ticaret Bakanlığı 2 Mayıs 2024 tarihinde yapmış olduğu bir Basın Açıklaması ile Türkiye ile İsrail arasındaki ticaretin tüm ürünleri kapsayacak şekilde durdurulduğunu açıklamıştı. Ancak, yine kısıtlama kararında olduğu gibi bu kararda da ticaretin durdurulması kararının uygulanması, denetlenmesi ve gerektiğinde yaptırımların uygulanmasına dönük bir düzenleme yapılmamıştır.

Öte yandan Ticaret Bakanlığının İsrail ile ticaretin durdurulması kararından sonra konuyla ilgili çok sayıda bilgi de basına yansımış durumdadır. İsrail ile ticaretin halen devam ettiği, Türkiye'den İsrail'e ticari yük taşıyan bazı gemilerin varış limanını değiştirdiği ve belli noktalarda GPS sinyallerini kapattıktan sonra İsrail limanlarına yüklerini bıraktıkları, İsrail limanlarından döndükten sonra dönüş yolunda belli bir noktada GPS sinyallerini tekrar açtıkları iddia edilmektedir. Bu kapsamda, ticaretin durdurulması kararından sonra, İstanbul'dan akaryakıt ve kimyasal ürün taşıyan en az bir yük gemisinin İsrail limanlarına ticari mal teslim ettiği de gazetecilerin sosyal medyada paylaştıkları bilgilerden görülmektedir. Bir başka iddia da Türkiye limanlarından ticari yük alan bazı gemilerin üçüncü bir ülke üzerinden İsrail ile ticareti sürdürdüğü yolundadır.

Ayrıca Kazakistan ve Azerbaycan petrollerinin Ceyhan Terminali üzerinden İsrail'e gönderildiği de bilinmektedir. Bu sevkiyattan Türkiye'nin varil başına 89 Cent ücret aldığı belirtilmektedir.

Basına yansımış tüm bilgiler ve ileri sürülen iddialar, Ticaret Bakanlığının İsrail ile ticareti durdurma kararının uygulanmasına ve bu kararın gereklerinin ne şekilde denetleneceğine, karara uymayanlar hakkında ne gibi işlemlerin yapılacağına ilişkin soru işaretlerini büyötmüştür.

Bu bağlamda;

1. Konuyla ilgili bakanlığınızın yanıtlanması istemiyle TBMM Başkanlığına sunulan ve yanıtlama süresi geçmiş olanlar da dâhil, verilen soru önergelerine yanıt verecek misiniz?
2. İsrail ile ticareti kesme kararının uygulanması ne şekilde takip edilmektedir? Bu konunun takibiyle ilgili görevlendirilen herhangi bir birim kurulmuş mudur?
3. Türkiye'den İsrail'e ticari yük taşıyan bazı gemilerin varış limanını değiştirdiğı ve belli noktalarda GPS sinyallerini kapattıktan sonra İsrail limanlarına yüklerini bıraktıkları, İsrail limanlarından döndükten sonra dönüş yolunda belli bir noktada GPS sinyallerini tekrar açtıkları konusunda bakanlığınızın herhangi bir araştırması veya incelemesi var mıdır?
4. Varış limanlarını bildirmiş olan ticari yük gemilerinin, yüklerini gerçekten belirttikleri limana bırakıp bırakmadıkları konusunda bir kontrol mekanizmanız var mıdır?
5. İsrail ile ticaretin durdurulması kararından sonra Türkiye limanlarından İsrail'e yük götüren herhangi bir gemi olmuş mudur?
6. Üçüncü bir ülke üzerinden İsrail ile ticaret yapıldığı iddiaları bakanlığınızca araştırılmış mıdır?
7. BTC Boru hattı üzerinden ve Ceyhan terminalinden İsrail'e gönderilen Azerbaycan petrollerinin sevkiyatı karşılığında Türkiye herhangi bir ücret almakta mıdır?
8. İsrail'e petrol gönderilmesinde Türkiye topraklarının ve Türkiye limanlarının kullanılmasını engellemeye dönük bir karar alacak mısınız?